

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ

ประชากรในการวิจัยคือ ประธานชมรม หัวหน้าแผนก และอาจารย์ที่ปรึกษาชมรม จำนวน 8 ท่าน กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่ได้จากการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำนวน 303 คน

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล มี 3 ฉบับคือ

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย สำหรับนักศึกษาระดับ ปวช.

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Check-list)

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของนักศึกษา เป็นแบบสำรวจรายการ (Check-list)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended questions)

2. แบบประเมินกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของนักศึกษา สำหรับหัวหน้าแผนก และอาจารย์ที่ปรึกษาชมรม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

3. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของนักศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการโดยขอความร่วมมือไปยังสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขต

ภาคพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ โดยนำหนังสือขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อได้รับอนุญาต จึงได้แจกแบบสอบถามแก่นักศึกษาระดับ ปวช. จำนวน 303 คน และรับแบบสอบถามคืน ซึ่งได้รับคืน จำนวน 303 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนการประเมินกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย ของนักศึกษา ได้แจกแบบประเมินกิจกรรมแก่ อาจารย์หัวหน้าแผนกและอาจารย์ที่ปรึกษาชมรม จำนวน 4 คน และรับแบบประเมินกิจกรรมคืน ซึ่งได้รับคืนครบทั้ง 4 ฉบับ นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ สัมภาษณ์อาจารย์หัวหน้าแผนก อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม และประธานชมรมที่เป็นประชากรจำนวน 8 คน เช่นเดียวกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS/PC⁺ (Statistical Packages For The Social Sciences / Personal Computer Plus) โดยดำเนินการ ดังนี้คือ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม การเข้าร่วมและไม่เข้าร่วม กิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของนักศึกษา และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมใน กิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของนักศึกษา โดยคำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

สำหรับข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยแปลความหมายระดับการประเมิน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบ คำบรรยาย ส่วนข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำเสนอโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 ภาคเช้า มีบ้านพักอยู่ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ และอาศัยอยู่กับบิดามารดา ซึ่งประกอบอาชีพค้าขายหรือทำธุรกิจส่วนตัว ครอบครัวของนักศึกษาส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,000 – 15,000 บาท นอกจากนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงานหารายได้พิเศษระหว่างเรียน และเดินทางมาเรียนโดยใช้รถจักรยานยนต์เป็นพาหนะ

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของนักศึกษา

นักศึกษาส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันกีฬากายใน (89.11%) ในฐานะเป็นกองเชียร์ (67.41%) มากที่สุด รองลงไปคือ เคยเข้าร่วมกิจกรรมการเลือกตั้งนายกสโมสรนักศึกษา (52.15%) ในฐานะเป็นผู้ใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง (99.37%) เคยเข้าร่วมกิจกรรมโครงการร่วมประเพณีแห่เทียนพรรษา (41.25%) ในฐานะผู้ร่วมขบวนแห่เทียน (67.20%) และเคยเข้าร่วมกิจกรรมโครงการโรงเรียนสีขาว ภาค 1 (8.25%) ในฐานะเป็นสมาชิกชมรมคณิศรวิทย์ (56%) น้อยที่สุด

ในด้านจุดมุ่งหมาย นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันกีฬากายในเพราะ ช่วยสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ (68.52%) มากที่สุด สอดคล้องกับผลการประเมินของอาจารย์หัวหน้าแผนกสวัสดิการและผลการสัมภาษณ์ของประธานชมรมที่สรุปว่า กิจกรรมดังกล่าวช่วยสร้างความสามัคคีในหมู่คณะให้นักศึกษาในระดับมาก กิจกรรมการเลือกตั้งนายกสโมสรนักศึกษาส่งเสริมการรู้จักใช้สิทธิของตนเอง (75.32%) มากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามผลการประเมินของอาจารย์หัวหน้าแผนกกิจกรรมที่สรุปว่า กิจกรรมดังกล่าวส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักใช้สิทธิของตนในระดับมาก กิจกรรมโครงการร่วมประเพณีแห่เทียนพรรษาช่วยสืบสานประเพณีอันดีงาม (52%) มากที่สุด สอดคล้องกับผลการประเมินของอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายศิลปวัฒนธรรมที่สรุปว่า กิจกรรมช่วยสืบสานประเพณีในระดับมาก และกิจกรรมโครงการโรงเรียนสีขาว ภาค 1 เสริมสร้างการเรียนรู้ตามเนื้อหาวิชาเรื่อง ยาเสพติดให้โทษ (68%) มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินของอาจารย์ที่ปรึกษามรรคคณิศรวิทย์ที่สรุปว่า กิจกรรมดังกล่าวส่งเสริมการเรียนรู้ตามเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับเรื่อง ยาเสพติดในระดับมาก แต่มีนักศึกษาที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันกีฬากายในเพราะ พัฒนาความมีน้ำใจเป็นนักกีฬาน้อย (54.54%) กิจกรรมการเลือกตั้งนายกสโมสรนักศึกษาส่งเสริมการมีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยด้วยการปฏิบัติจริงน้อย (45.52%) ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินของอาจารย์หัวหน้าแผนกกิจกรรมที่พบว่า กิจกรรมส่งเสริมให้นักศึกษามีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยด้วยการปฏิบัติจริงเพียงระดับปานกลาง ส่วนอีก 2 กิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถาบันน้อย

ในด้านลักษณะโครงการ นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันกีฬากายใน กิจกรรมการเลือกตั้งนายกสโมสรนักศึกษาและกิจกรรมโครงการโรงเรียนสีขาว ภาค 1 เพราะเปิดโอกาสให้เข้าร่วมอย่างเสมอภาคมากที่สุด อย่างไรก็ตาม มีนักศึกษาที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันกีฬากายในเพราะมีรูปแบบการจัดกิจกรรมที่ซ้ำซาก (39.39%) ส่วนกิจกรรมการเลือกตั้งนายกสโมสร กิจกรรมโครงการร่วมประเพณีแห่เทียนพรรษาและกิจกรรมโครงการโรงเรียนสีขาว ภาค 1 ยังขาดการแนะแนวทางใน

การปฏิบัติให้ทราบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินของอาจารย์หัวหน้าแผนกกิจกรรม อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายศิลปวัฒนธรรม และอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมคณิศรวิทย์รุ่นที่สรุปว่า กิจกรรมทั้ง 3 มีการแนะแนวทางในการปฏิบัติให้นักศึกษาในระดับปานกลางถึงน้อย

ในด้านเหตุผลส่วนตัว นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันกีฬาภายในเพราะ ได้สร้างความสามัคคีระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้อง (56.67%) มากที่สุด กิจกรรมการเลือกตั้งนายกสโมสรนักศึกษาเพื่อให้ได้นายกสโมสรนักศึกษาตามที่ต้องการ (58.23%) มากที่สุด กิจกรรมโครงการร่วมประเพณีแห่เทียนพรรษาเพราะ ชอบทำบุญ (56%) มากที่สุด และกิจกรรมโครงการโรงเรียนสีขาว ภาค 1 เพราะได้รับการชักชวนจากเพื่อนๆ (52%) มากที่สุด แต่มีนักศึกษาที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันกีฬาภายใน กิจกรรมโครงการร่วมประเพณีแห่เทียนพรรษาและกิจกรรมโครงการโรงเรียนสีขาว ภาค 1 เพราะ ไม่ว่าง ต้องทำภารกิจอื่นๆ และไม่ร่วมกิจกรรมการเลือกตั้งนายกสโมสรนักศึกษาเพราะ มีกิจกรรมการเรียนการสอนมากอยู่แล้ว (45.52%)

ในด้านเหตุผลอื่นๆ นักศึกษาเข้าร่วมเพราะ กิจกรรมทั้ง 4 ช่วยให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างสถาบันและชุมชน มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินของอาจารย์หัวหน้าแผนกกิจกรรมที่พบว่า กิจกรรมก่อให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างสถาบันและชุมชนในระดับมาก แต่มีนักศึกษาที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันกีฬารายใน กิจกรรมโครงการร่วมประเพณีแห่เทียนพรรษาและกิจกรรมโครงการโรงเรียนสีขาว ภาค 1 เพราะ ขาดความพร้อมด้านอุปกรณ์และสถานที่จัดกิจกรรม และกิจกรรมการเลือกตั้งนายกสโมสรนักศึกษาจัดในเวลาที่ไม่เหมาะสมเนื่องจากเป็นช่วงที่ไม่ว่าง (68.96%) ซึ่งเป็นไปตามผลการสัมภาษณ์ของอาจารย์หัวหน้าแผนกกิจกรรมที่สรุปว่า กิจกรรมดังกล่าวมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเวลาจัดที่ไม่เหมาะสม

นอกจากนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมเพราะมีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบ ได้แก่ กิจกรรมการแข่งขันกีฬาภายในมีการติดแผ่นป้ายประกาศหน้าวิทยาเขต (74.60%) และกิจกรรมการเลือกตั้งนายกสโมสรนักศึกษามีการติดป้ายประกาศรับสมัครนายกสโมสรนักศึกษาตามจุดต่างๆในวิทยาเขต (78.57%) แต่นักศึกษาไม่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการร่วมประเพณีแห่เทียนพรรษาและกิจกรรมโครงการโรงเรียนสีขาว ภาค 1 เพราะมีการประชาสัมพันธ์ไม่เพียงพอ โดยการติดป้ายประกาศกิจกรรมทั้ง 2 มีน้อยจุด ทำให้ทราบข่าวไม่ทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินของอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายศิลปวัฒนธรรม และอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมคณิศรวิทย์รุ่นและผลการสัมภาษณ์ประธานชมรมที่สรุปว่า กิจกรรมทั้ง 2 มีการประชาสัมพันธ์น้อย และนักศึกษาได้เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรม

คือ ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ในทุกกิจกรรมให้มากขึ้น

ในการประเมินกิจกรรม อาจารย์หัวหน้าแผนกสวัสดิการได้ประเมินกิจกรรมกีฬาภายในด้านการประเมินผลว่า มีการวางแผนประเมินผลตลอดการดำเนินงานในระดับปานกลาง อาจารย์หัวหน้าแผนกกิจกรรมประเมินกิจกรรมการเลือกตั้งนายกสโมสรนักศึกษาในด้านการประเมินผลว่า ผลการจัดกิจกรรมสนองต่อจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในระดับมาก ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายศิลปวัฒนธรรมประเมินกิจกรรมโครงการร่วมประเพณีแห่เทียนพรรษาในด้านลักษณะการดำเนินงานว่า ให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมในระดับปานกลาง และอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมคณิศรวิทยารุ่นประเมินกิจกรรมโครงการโรงเรียน สีขาว ภาค 1 ในด้านการประเมินผลว่า มีการวางแผนประเมินผลตลอดการดำเนินงานในระดับน้อย

ผลการสัมภาษณ์อาจารย์หัวหน้าแผนกและอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมทั้ง 4 ท่าน มีดังนี้คือการจัดกิจกรรมส่วนใหญ่มีการกำหนดจุดมุ่งหมายไว้อย่างชัดเจน แต่กิจกรรมการแข่งขันกีฬาภายในและกิจกรรมโครงการร่วมประเพณีแห่เทียนพรรษาจัดได้ไม่บรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย เนื่องจากมีนักศึกษบางกลุ่มสร้างความเข้าใจที่ผิดเป็นต่อจุดมุ่งหมาย ได้อาศัยกิจกรรมเป็นช่องทางในการตั้งกฎบังคับให้รุ่นน้องเข้าร่วมกิจกรรม โดยใช้อ้างเพื่อสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ส่วนวิธีดำเนินการจัดกิจกรรมทั้ง 4 จะมอบหมายให้นักศึกษาวางแผนและดำเนินการจัดกิจกรรม โดยอยู่ในความดูแลและการให้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ส่วนผลการสัมภาษณ์ประธานชมรม มีดังนี้คือ อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมทุกท่านมีความรู้และประสบการณ์ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม การให้ความร่วมมือช่วยเหลือการจัดกิจกรรมของคณะอาจารย์และผู้ปกครองยังมีน้อย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของนักศึกษา ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลดังนี้

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักศึกษาเคยเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันกีฬาภายในมากกว่ากิจกรรมอื่นๆ ทั้งนี้ อาจด้วยเหตุผลด้านจุดมุ่งหมายที่กิจกรรมการแข่งขันกีฬาภายในช่วยเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะของนักศึกษา (68.52%) สอดคล้องกับผลการประเมินของอาจารย์หัวหน้าแผนกสวัสดิการที่พบว่า กิจกรรมดังกล่าวส่งเสริมการสร้างสามัคคีในหมู่คณะของนักศึกษาในระดับมาก เนื่องจาก จำนวนนักศึกษาระดับ ปวช. ของสถาบันทั้ง 3 ชั้นปีมีถึง 1,444 คนและ

ยังแบ่งออกเป็นนักศึกษาภาคเช้าและภาคบ่าย ทำให้ทุกคนมีโอกาสพบปะรู้จักกันน้อย และโดยปกติแล้วนักศึกษาในวัยนี้ เป็นวัยที่ต้องการแสดงออกเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากเพื่อนและบุคคลรอบข้างเป็นอย่างมาก เมื่อมีการจัดกิจกรรมนี้ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายให้นักศึกษาแสดงความสามารถในเชิงกีฬา รู้จักการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างความสามัคคี และมีมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนใหม่ทั้งภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม ยิ่งไปกว่านั้น ด้วยลักษณะของกิจกรรมที่ไม่เป็นวิชาการ มีความสนุกสนาน และเป็นกิจกรรมที่ต้องให้ผู้เข้าร่วมมากเช่น นักกีฬาและกองเชียร์ จึงมีนักศึกษาสนใจเข้าร่วมกิจกรรมนี้มาก อย่างไรก็ตาม มีข้อที่น่าสังเกตจากผลการสัมภาษณ์อาจารย์หัวหน้าแผนกสวัสดิการและประธานฝ่ายกีฬา พบว่า นักศึกษาบางส่วนเข้าร่วมกิจกรรมเพราะถูกบังคับจากนักศึกษารุ่นพี่ นั้นแสดงให้เห็นว่ายังมีการบีบบังคับให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ ซึ่งถือว่าวิธีการดังกล่าวขัดแย้งกับหลักการจัดกิจกรรมนักศึกษาในงานวิจัยของสมบัติ คำม่วง (2533) ที่สรุปว่า ผู้จัดกิจกรรมควรจัดประสบการณ์ที่มีคุณภาพให้นักศึกษาได้แสดงออกอย่างอิสระและเสมอภาค บนพื้นฐานของคุณธรรมและกระบวนการประชาธิปไตยที่ถูกต้อง ดังนั้น ฝ่ายกิจการนักศึกษาควรร่วมมือกับอาจารย์หัวหน้าแผนกสวัสดิการและประธานฝ่ายกีฬาช่วยกันแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นนี้ โดยอาจชี้แจงให้นักศึกษาเข้าใจถึงวิธีดำเนินการจัดกิจกรรมที่ถูกต้อง เพื่อให้การจัดกิจกรรมนี้ได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

นอกจากนี้ กิจกรรมการแข่งขันกีฬายานในยังก่อให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างสถาบันและชุมชน (68.52%) เพราะ ในการจัดกิจกรรมจะมีการขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและหน่วยงานของเอกชนให้ช่วยเหลือด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น จึงต้องมีการประสานงานร่วมมือกันระหว่างทั้ง 2 ฝ่ายในระหว่างดำเนินการจัดกิจกรรม ซึ่งช่วยให้เกิดการฝึกทักษะในการทำงานร่วมกับชุมชนของนักศึกษา ทั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของชาญชัย เพ็ญกาญจน์ (2537) ที่สรุปว่า กิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนรู้จักการปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นๆ ดังนั้น จึงมีนักศึกษาสนใจเข้าร่วมกิจกรรมนี้มาก

กิจกรรมการเลือกตั้งนายกสโมสรนักศึกษา มีนักศึกษา ปวช.ประมาณครึ่งหนึ่ง (52.15%) เคยเข้าร่วมในฐานะผู้ใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาให้ความสำคัญกับการใช้สิทธิตามระบอบประชาธิปไตยในกิจกรรมนี้ระดับหนึ่งแต่ถือว่าไม่มากนักเพราะ ยังมีนักศึกษาอีกมาก (73.80%) ที่ไม่ได้เข้าร่วมทั้งที่ทราบข่าวประชาสัมพันธ์แล้วก็ตาม ทั้งนี้อาจด้วยเหตุผลด้านจุดมุ่งหมายที่กิจกรรมดังกล่าวส่งเสริมการมีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยด้วยการปฏิบัติจริงน้อย (45.52%) เพราะในการจัดกิจกรรม แม้จะมีการกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีวิถีชีวิต

แบบประชาธิปไตยด้วยการปฏิบัติจริง แต่ในทางปฏิบัตินั้น การเปิดรับสมัครนายกสโมสรนักศึกษาจะจำกัดให้เฉพาะนักศึกษาตั้งแต่ระดับ ปวส. ขึ้นไปเท่านั้นนั้นย่อมแสดงให้เห็นว่า ยังมีการจำกัดระดับการศึกษาของผู้เข้าร่วมกิจกรรมอยู่ ซึ่งถือว่าวิธีการดังกล่าวไม่ส่งเสริมหลักการดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตยดังที่พิศนา แหมมณี (2536) ได้สรุปไว้คือ ประชาชนควรเป็นคนมีใจกว้าง เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น ตลอดจนยอมรับความเสมอภาคระหว่างบุคคล โดยถือว่ามีความเท่าเทียมกัน ในฐานะเป็นมนุษย์ แม้จะมีความแตกต่างกันในด้านเพศ อายุ และการศึกษา ก็ตาม นอกจากนี้ เวลาที่จัดกิจกรรมอาจไม่เหมาะสมเพราะ ในการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ไปใช้สิทธิในวันเลือกตั้ง แม้จะกำหนดไว้ตั้งแต่เวลา 8.00-15.30 น. แต่ช่วงเวลาที่นักศึกษาภาคเช้ามีโอกาสไปใช้สิทธิจริงจะเป็นช่วงที่ว่างจากการเรียนเท่านั้นคือ ช่วงพักรับประทานอาหารในเวลา 12.00-13.00 น. จึงมีนักศึกษาไปใช้สิทธิไม่มาก และนักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะในการวิจัยว่า ควรมีการขยายเวลาในการจัดกิจกรรมเลือกตั้งออกไปจนถึงเวลา 18.00 น. เพื่อให้นักศึกษาทั้งภาคเช้าและภาคบ่ายได้มีโอกาสไปใช้สิทธิของตนมากขึ้น ดังนั้น สโมสรนักศึกษาผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมนี้ควรได้มีการนำข้อเสนอแนะดังกล่าวไปใช้พัฒนาการจัดกิจกรรมต่อไป

นอกจากนี้ นักศึกษายังได้ให้เหตุผลส่วนตัวว่า ไม่ว่าง จึงไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมโครงการร่วมประเพณีแห่เทียนพรรษาและกิจกรรมโครงการโรงเรียนสีขาว ภาค 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในการจัดกิจกรรมโครงการร่วมประเพณีแห่เทียนพรรษา จะมีการจัดในช่วงเวลาบ่ายถึงเย็นของวันเข้าพรรษาในแต่ละปี ซึ่งปกติช่วงเวลาดังกล่าว เป็นช่วงที่นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องเตรียมเดินทางกลับบ้านเพราะนักศึกษาเกือบครึ่งหนึ่ง (47.85%) มีที่พักอยู่นอกเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่และมากกว่าครึ่งหนึ่ง (52.81%) ต้องอาศัยรถจักรยานยนต์เป็นพาหนะในการเดินทางกลับ เนื่องจากอาจต้องไปช่วยบิดามารดาทำงานค้าขายที่บ้าน ทำให้นักศึกษาไม่ค่อยมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมนี้ ส่วนในกิจกรรมโครงการโรงเรียนสีขาว ภาค 1 ที่มีนักศึกษาเข้าร่วมน้อยที่สุด (8.25%) อาจเนื่องจาก มีการจัดกิจกรรมเฉพาะที่บริเวณชั้นล่างของตึกคณะวิชาสามัญในวิทยาเขตภาคพายัพเพียงแห่งเดียว ทั้งที่มีนักศึกษบางคณะวิชาต้องไปเรียนที่วิทยาเขตเจดีย์ยอดซึ่งอยู่ห่างกันประมาณ 2 กิโลเมตร และกิจกรรมมีระยะเวลาในการจัดเพียงแค่ 1 วัน แต่นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีเวลาว่างจากการเรียนเฉพาะเวลาพักเพียงในการรับประทานอาหาร ทำให้นักศึกษาที่เรียนในตึกคณะวิชาอื่นที่ไม่ใช่ตึกคณะวิชาสามัญไม่ค่อยมีเวลาที่จะเดินทางมาเข้าร่วมกิจกรรมนี้ เพราะต้องเตรียมตัวเข้าเรียนหนังสือในตอนบ่าย จึงมีนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมน้อย ซึ่งควรมีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นใน 2 กิจกรรมนี้ โดยในกิจกรรมโครงการร่วมประเพณี

แห่งเทียนพรรษา ชมรมพุทธศาสตร์อาจเปลี่ยนเวลาจัดกิจกรรมไปเป็นในช่วงเวลาเช้าแทน และในกิจกรรมโครงการโรงเรียนสีขาว ภาค 1 ชมรมคณิศรวิทย์รุ่นควรขยายเวลาหรือเพิ่มสถานที่ในการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักศึกษาสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างสะดวกมากขึ้น อันจะส่งผลให้การจัดกิจกรรมทั้ง 2 ดำเนินการได้สอดคล้องตามหลักการจัดกิจกรรมดังที่ธีรฤดี ประทุมพรรัตน์ (2534) ได้กล่าวว่า ควรจัดตารางทำกิจกรรมในเวลาที่คุณเรียนรู้สึกสะดวก มีอิสระและคล่องตัวที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนั้น

นอกจากนี้ ด้วยเหตุผลที่การประชาสัมพันธ์อาจมีไม่เพียงพอ เพราะการติดป้ายประกาศกิจกรรมทั้ง 2 มีน้อยจุด เนื่องจากในการติดป้ายประกาศของกิจกรรมโครงการร่วมประเพณีแห่งเทียนพรรษาจะติดได้เฉพาะบริเวณบอร์ดประชาสัมพันธ์ของวิทยาเขตเจ็ดยอดและโรงอาหารของวิทยาเขตภาคพายัพ ส่วนป้ายประกาศของกิจกรรมโครงการโรงเรียนสีขาว ภาค 1 จะติดได้เฉพาะบริเวณโรงอาหารของวิทยาเขตภาคพายัพและตึกคณะวิชาสามัญเท่านั้น ทำให้นักศึกษาทราบข่าวไม่ทั่วถึงและเข้าร่วมกิจกรรมทั้ง 2 น้อย ดังนั้น ชมรมพุทธศาสตร์และชมรมคณิศรวิทย์รุ่นอาจแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการเพิ่มการติดป้ายประกาศของกิจกรรมทั้ง 2 ตามบอร์ดของทุกคณะวิชา เพื่อให้ นักศึกษาทราบข่าวและเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม มีนักศึกษาที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการโรงเรียนสีขาว ภาค 1 ถึงร้อยละ 44.24 และที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการร่วมประเพณีแห่งเทียนพรรษาอีกร้อยละ 43.26 ทราบว่าการจัดกิจกรรมทั้ง 2 แต่นักศึกษายังคงไม่เข้าร่วม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กิจกรรมโครงการโรงเรียนสีขาว ภาค 1 ขาดรูปแบบการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เนื่องจากการจัดกิจกรรมจะมีเพียงการจัดนิทรรศการโดยการจัดบอร์ดให้ความรู้แก่นักศึกษาในเรื่องยาเสพติด ซึ่งมีเนื้อสาระที่ค่อนข้างเป็นวิชาการ ดังผลการสัมภาษณ์ประธานชมรมคณิศรวิทย์รุ่นที่พบว่า การจัดกิจกรรมมีลักษณะเป็นวิชาการ มากเกินไป ทำให้นักศึกษาสนใจเข้าร่วมน้อย ดังนั้น ชมรมคณิศรวิทย์รุ่นอาจหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการเพิ่มรูปแบบการจัดกิจกรรมให้น่าสนใจมากขึ้น โดยอาจมีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักศึกษาหรืออาจจัดเกมตอบปัญหาชิงรางวัลในกิจกรรม เพื่อให้นักศึกษาสนใจร่วมกิจกรรมนี้มากขึ้น ส่วนในกิจกรรมโครงการร่วมประเพณีแห่งเทียนพรรษานั้น มีรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เหมือนกันทุกปีและส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติน้อย (68.54%) ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินของอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายศิลปวัฒนธรรมที่พบว่า กิจกรรมส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมปฏิบัติในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดกิจกรรมนี้จะเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการออกแบบรูปเทียนและชบวนแห่งเทียนพรรษาของสถาบันน้อยเพราะ ส่วนใหญ่อาจารย์ที่รับผิดชอบจะเป็นผู้ทำเองเกือบ

ทั้งหมด ซึ่งวิธีการดังกล่าวถือว่าขัดแย้งกับหลักการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในงานวิจัยของ
พรรณาภรณ์ อพิษฐพงศ์ (2534) ที่สรุปว่า ควรจัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับงาน
ดำเนินการวางแผน และบริหารการจัดกิจกรรมเองให้มากที่สุด ด้วยเหตุผลนี้ จึงมีนักศึกษาสนใจเข้าร่วม
กิจกรรมน้อย ดังนั้น ชมรมพุทธศาสตร์ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้มากขึ้นเพื่อให้
สอดคล้องกับหลักการจัดกิจกรรมดังกล่าวไว้ข้างต้น อันจะส่งผลให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มขึ้น
ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของนักศึกษาเป็นไปอย่างมี
ประสิทธิภาพ ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนา
ประชาธิปไตย

1.1 ด้านลักษณะโครงสร้างกิจกรรม

1.1.1 ควรมีการแนะแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรมให้นักศึกษาทราบก่อนจัดทั้ง 4
กิจกรรมให้มากขึ้น

1.1.2 ควรให้มีการหาเสียงและแถลงนโยบายพรรคของผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยสโมสร
นักศึกษาจัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งให้ในกิจกรรมการเลือกตั้งนายกสโมสรนักศึกษา

1.1.3 สโมสรนักศึกษาควรจัดหน่วยเลือกตั้งพิเศษให้นักศึกษาสามารถใช้สิทธิเลือกตั้ง
ข้ามวิทยาเขตได้ในกิจกรรมการเลือกตั้งนายกสโมสรนักศึกษา

1.1.4 ชมรมคลินิควัยรุ่นและชมรมพุทธศาสตร์ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ในกิจกรรม
โครงการโรงเรียนสีขาว ภาค 1 และกิจกรรมโครงการร่วมประเพณีแห่เทียนพรรษา

1.1.5 ชมรมพุทธศาสตร์ควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการออกแบบรูปเทียนและชบวน
แห่เทียนในกิจกรรมโครงการร่วมประเพณีแห่เทียนพรรษามากขึ้น

1.1.6 ชมรมกีฬาควรกำหนดระเบียบวิธีดำเนินการจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาภายใน
ให้ชัดเจน เพื่อป้องกันไม่ให้นักศึกษาใช้ระบบโซเชียลบังคับให้รุ่นน้องมาเข้าร่วมกิจกรรม

1.2 ด้านเวลาในการจัดกิจกรรม

1.2.1 สโมสรนักศึกษาควรขยายเวลาปิดหีบเลือกตั้งจากเดิมเวลา 15.30 น. มาเป็น

เวลา 18.00 น. ในกิจกรรมการเลือกตั้งนายกสโมสรนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาทั้งภาคเข้าและบ่ายสามารถไปใช้สิทธิได้สะดวกขึ้น

1.2.2 ชมรมกีฬาควรเปลี่ยนเวลาทำการแข่งขันมาเป็นเวลา 12.00-13.00 น. ในกิจกรรมการแข่งขันกีฬาภายใน เพราะเป็นช่วงที่นักศึกษาเกือบทุกหลักสูตรว่างจากการเรียน

1.2.3 ชมรมคลินิกช่วยรุ่นควรขยายเวลาจัดกิจกรรมจากเดิม 1 วัน เป็น 1 สัปดาห์ ในกิจกรรมโครงการโรงเรียนสีขาว ภาค 1

1.3 ด้านการให้ความร่วมมือในกิจกรรม

1.3.1 คณะอาจารย์ควรให้ความร่วมมือช่วยเหลือการจัดกิจกรรมทั้ง 4 มากขึ้น

1.3.2 ผู้ปกครองควรให้ความร่วมมือช่วยเหลือการจัดกิจกรรมการเลือกตั้งนายกสโมสรนักศึกษา กิจกรรมการแข่งขันกีฬาภายใน และกิจกรรมโครงการโรงเรียนสีขาว ภาค 1 มากขึ้น

1.4 ด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์

ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์สำหรับการจัดกิจกรรมการเลือกตั้งนายกสโมสรนักศึกษา กิจกรรมการแข่งขันกีฬาภายใน และกิจกรรมโครงการโรงเรียนสีขาว ภาค 1 เพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับสถาบัน

2.1 ควรกำหนดให้การต่อต้านยาเสพติดเป็นนโยบายสำคัญ เพื่อให้ผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมโครงการโรงเรียนสีขาว ภาค 1 ทุกฝ่ายหันมาให้ความสนใจและร่วมมือกันอย่างจริงจัง

2.2 ควรมีการกำหนดพื้นที่ศูนย์กลางสำหรับใช้จัดกิจกรรม เพื่อให้นักศึกษาทั้ง 2 วิทยาเขตสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้สะดวกขึ้น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

3.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของนักศึกษา โดยศึกษาจากกิจกรรมประเภทอื่น

3.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของนักศึกษา โดยศึกษาจากเครื่องมือชนิดอื่นๆ เช่น แบบสังเกต

3.3 ควรมีการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยกับตัวแปรต่างๆ เช่น เพศ และระดับการศึกษา